

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

89

Seryj

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

JAWNE

~~NA STYK~~
~~SA...~~
Egz. Nr 1

Tylko dla nauczycieli akademickich

Ppłk dypl. B. SAGANOWSKI

Ćwiczenie specjalistyczne Nr 210/S

**Temat: ORGANIZACJA I KIEROWANIE SYSTEMEM
OGNIA W OBRONIE DYWIZJI**

Opracowanie metodyczne

~~41557~~

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Instytutu Studiów Specjalnych
Nr ewid. _____

WARSZAWA

M A B Z E C

1979

8y

Sory,

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

JAWNE

~~OPISY~~
~~...~~
~~...~~
Egz. Nr 1

Tylko dla nauczycieli akademickich

Ppłk dypl. B. SAGANOWSKI

Ćwiczenie specjalistyczne Nr 210/S

**Temat: ORGANIZACJA I KIEROWANIE SYSTEMEM
OGNIA W OBRONIE DYWIZJI**

Opracowanie metodyczne

~~...~~ 41557

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Instytutu Historii Specjalnych
Nr ewid. ....

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

do składu
składano

Opis załączników

WIBLIOTERA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Instytutu Historii i Stosunków Specjalnych
Nr ewid. 041557

1. Szkic na kalce nr 0684/WW na 2 ark.
Położenie wojsk o 16.30 22.3. i ocena npla
2. Mapa nr skł.map 035933 Skala 1 : 100 000 na 9 ark.
Decyzja dowodcy i system ognia 4DZ w obronie
3. Mapa nr skł.map 035934 Skala 1 : 100 000 na 9 ark.
System ognia 4DZ w obronie.

- I. **TEMAT:** Organizacja i kierowanie systemem ognia w obronie dywizji.
- II. **CEL:**
1. Uczyć słuchaczy w roli dowódcy dywizji i oficerów sztabu planowania i organizacji systemu ognia w obronie dywizji.
  2. Doskonalić słuchaczy w kierowaniu systemem ognia podczas prowadzenia walki obronnej przez dywizję.
- III. **ZAGADNIENIA SZKOLENIOWE:**
1. Planowanie systemu ognia w walce obronnej dywizji.
  2. Organizowanie systemu ognia w obronie dywizji:
    - a/ określenie możliwości zwalczania npla przez:
      - środki jądrowe;
      - lotnictwo;
      - artylerię dywizji;
      - artylerię pułków;
      - śmigłowce uzbrojone;
      - środki ppanc;
    - b/ ustalenie rozmieszczenia elementów systemu ognia w terenie;
    - c/ postawienie zadań.
  3. Dowodzenie systemem ognia dywizji w obronie.
- IV. **METODA:** Zajęcie grupowe z elementami ćwiczenia dowódczo-sztabowego w terenie.
- V. **WSKAZÓWKI ORGANIZACYJNO-METODYCZNE**
1. Zajęcia prowadzić w terenie na dwóch punktach pracy:
Nr 1 - PODSKWARNE;
Nr 2 - BESTWINY.
  2. Wyjazd o godz. 7.00:

- przejazd na p.p. nr 1	7.00-8.15;
- praca na p.p. nr 1	8.15-10.00;
- przejazd na p.p. nr 2	10.00-10.30;
- praca na p.p. nr 2	10.30-13.00;
- powrót do ASG WP	13.00-14.00.
  3. Pierwsze zagadnienie szkoleniowe - planowanie systemu ognia w walce obronnej dywizji - słuchacze opracowują samodzielnie na nauce własnej na podstawie otrzymanych materiałów do zajęć. Materiały te należy słuchaczom wydać na 4-5 dni przed zajęciami.

4. Instruktaż do zajęć przeprowadzić na 2-3 dni przed zajęciami na którym:
- a/ polecić słuchaczom wrysowanie na mapę decyzję dowódcy /nie wrysowywać położenia wojsk o godz. 16.30/;
  - b/ na podstawie obliczonych możliwości i podziału zadań ogniowych nakazać wrysowanie na mapę zaplanowanych zadań ogniowych: artylerii dywizji i pułków I rzutu, odwodu ppanc, śmigłowców uzbrojonych, lotnictwa /w ramach przydzielonego limitu/, czołgów 4 pcz jeżeli będzie przewidywany do użycia na rubieżach ogniowych oraz uderzenia bronią jądrową;
  - c/ wyjaśnić co obejmuje system ognia oraz jakie czynności wchodzi w skład jego organizacji.

VI. TREŚĆ ZAJĘĆ

A. Praca na punkcie pracy nr 1

- ① Organizacja zajęcia, orientacja topograficzna i taktyczna ..... - 10'
- ② Określenie możliwości zwalczania npla przez środki ogniowe ..... - 60'
- 3. Ustalenie rozmieszczenia elementów systemu ognia w terenie ..... - 35'
- 4. Postawienie zadań ..... - 15'
- 5. Omówienie zajęcia ..... - 5'

Razem : 105'

1. Organizacja zajęcia, orientacja topograficzna i taktyczna

- sprawdzić u 2-3 słuchaczy mapy i sposób wrysowania decyzji dowódcy i systemu ognia;
- polecić zorientować się w terenie. Umiejętności orientacji nie sprawdzać;
- sytuacja wprowadzająca.

Czas operacyjny - 17.30 22.3. Dowódca z grupą operacyjną w składzie: SWR, SWO, Sz.Art., SZSap, dowódca GDB, szef OPL znajduje się na WPD dowódcy 11 pz w rejonie płn.PODSKWARNE. Obecny jest dowódca 11 pz. Po otrzymaniu zadania, jego analizie i krótkiej ocenie sytuacji oraz ustaleniu koncepcji obrony /p.IV założenia/ dowódca dywizji polecił przygotować ocenę możliwości wykorzystania środków rażenia, a sam wraz z grupą operacyjną udał się na rekonesans.

2. Określenie możliwości zwalczania npla przez środki ogniowe

a/ środki jądrowe

Dywizja dysponuje 2 x 20 kt i 1 x 10 kt. Uwzględniając przewidywane działanie nieprzyjaciela - celowe jest użycie

dwóch rakiet 20 kt do obezwładnienia sił npla w trakcie rozwijania się do ataku. Przewidywana rubież rozwijania pld.PARYSÓW, pln. BUDZISKA, STRACHOMIN. Rakiety 1 x 10 kt wykorzystać do obezwładnienia wykrytych środków jądrowych, lub obezwładnienia npla w rejonie włamania, przed wykonaniem k/ataku;

b/ lotnictwo

W ramach wydzielonego wysiłku lotnictwa - 3 e/l LMSz istnieją możliwości obezwładnienia: trzy kpz lub dwie kez, lub trzy - cztery ba. W tej sytuacji można użyć: 1 e/l LMSz do obezwładniania podchodzącego npla do rubieży linii kolejowej: STOCZEK LUKOWSKI, PILAWA oraz dwie e/l do obezwładnienia artylerii w rejonach: KOZŁÓW i pln.MIĘTNE. Czas dolotu z got.boj.nr 1 18-20'; z got.nr 2 25-30';

c/ artyleria dywizji

Możliwości ogniowe - załącznik nr 2 do założenia.

Wykorzystanie DGA-4:

- walka przed przednim skrajem:

1. Obezwładnienie dwóch kolumn kompanijnych w toku podchodzenia npla od rubieży: rz.ŚWIDER.
2. Obezwładnienie artylerii dwie baterie w rejonie: WALISKA i DZIELNIK.
3. Ogień zaporowy - stały - dwa odcinki po 900 m na kierunku obrony 10 pz; ruchomy, dwa odcinki po 450 m na trzech rubieżach na kierunku 10 pz.
4. Zwalczanie nieprzyjaciela ogniem zmasowanym w rejonach: HUTA KUFLEWSKA /"Jupiter"/, pln.STAROGRÓD /"Orion"/
- walka w głębi obrony:

1. Ognie ześrodkowane do pojedynczych obserwowanych grup nieprzyjaciela 3-4 odcinki /po 3 ha/.
2. Obezwładnienie baterii artylerii.
3. Wsparcie wykonania k/ataku - ogień do 3-4 baterii artylerii NO-5, ogień do sił żywych i środków ogniowych - NO - 10.

d/ artyleria pułków

Uwaga: proponuje się rozpatrzyć przykładowo wykonanie zadań ogniowych przez artylerię pułków na przykładzie 11 pz tylko przed przednim skrajem.

1. Obezwładnienie npla na rubieży rozwijania - dwa ZO.
2. Zwalczanie baterii artylerii w rejonie SEROCZYN.
3. Ogień zaporowy - stały trzy odcinki po 900 m przed przednim skrajem 1 i 2 bp; ruchomy dwa odcinki po 600 m na trzech rubieżach na kierunku 2 bp.

4. Ogień ześrodkowany do pojedynczych obserwowanych grup nieprzyjaciela - 6 - 8 ogni bateryjnych przed przednim skrajem obrony 2 i 1 bp;

e/ śmigłowce uzbrojone

Jednym eskadrolotem śmigłowców uzbrojonych można zniszczyć 24 cele /czołgi, transportery/. Ze względu na niewystarczającą ilość środków ppanc w 11 pz proponuje się użyć śmigłowce szturmowe z rubieży: POSIADAŁY, PIASECZNO do niszczenia czołgów npla 2 BPanc lub z rubieży: BESTWINY, PIASKI do niszczenia czołgów 2 BZ

f/ środki ppanc

OPpanc 4 DZ wykorzystać wraz z OZap do niszczenia czołgów przeciwnika na przewidywanym kierunku jego głównego uderzenia i rozwijać ich na kierunku: PIASECZNO, MARIANKA na dwóch rubieżach i na kierunku: SIENNICA, JANÓW na trzech rubieżach.

3. Ustalenie rozmieszczenia elementów systemu ognia w terenie

Dla jak najlepszego wykonania zadań celowo jest rozmieścić elementy systemu ognia następująco:

a/ DGA-4 w rejonie LĘKAWICA, zach.CEGLÓW, WOLA WICIEJEWSKA

/w którym gotowość może osiągnąć do godziny 23.00 22.03/;

b/ PGA-11 w rejonie: MŁODA WIEŚ, TROJANÓW, JEZIOREK;

c/ PGA-10 w rejonie: płn.SIENNICA, ZYGMUNTÓWKA, STAWKI KRZYWICKIE;

d/ OPpanc kol.JANÓW;

e/ OZap WIKTOROWO;

f/ 4 paplot: WOJCIECHÓWKA, BARCZĄCA, MIENIA, pld.ROSOSZ;

g/ 4 drt: ALEKSANDRÓWKA, CHOSZCZÓWKA, BYKOWIZNA.

Uzasadnienie:

a/ Rozmieszczenie DGA-4^w w rejonie zapewnia możliwość prowadzenia ognia na spodziewanym głównym kierunku uderzenia przeciwnika na maksymalną odległość. Rejon ten zapewnia dobre warunki maskowania i dobrą drożnię, co umożliwia sprawny dowóz amunicji, a także szybkie jego opuszczenie, a ponadto położony jest przy dywizyjnej drodze rokadowej /KOŁBIEL, SIENNICA, MROZY/, skąd łatwość przemanewrowania DGA-4 na inne kierunki. Rozmieszczenie w rejonie WOJCIECHÓWKA, BARCZĄCA, MIENIA, pld.ROSOSZ 4paplot zapewnia osłonę plot DGA-4. Położenie rejonu rozmieszczenia DGA-4 w centrum ugrupowania bojowego zapewnia dobre współdziałanie z PGA-11 i PGA-10.

b/ OPpanc i OZap należy zmanewrować w centrum ugrupowania bojowego dywizji i rozmieścić w rejonach jak wyżej. Zmusza do tego zagrożenie przez przeciwnika oraz potrzeba osłony skrzydeł wykonywanych kontrataków przez II rzut dywizji.

Rejony rozmieszczenia tych elementów położone są w odległości 6-10 km od planowanych rubieży rozwinięcia, co przy istnieniu dobrej drożni, pozwala na szybkie ich użycie na zagrożonych kierunkach. Rejony te znajdują się również w zasięgu osłony plot 4 paplot.

c/ Rejon rozmieszczenia 4 drt stwarza dogodne warunki maskowania, znajduje się poza zasięgiem ognia artylerii przeciwnika, a jednocześnie położony jest w odległości 15 km od przedniego skraju, co stwarza możliwości rażenia przeciwnika na dalekich podejściach. Dobra drożnia w rejonie rozmieszczenia oraz szereg dróg o dobrej nawierzchni wyprowadzających w różne kierunki pozwala na szybki manewr dywizjonem. Ponadto rejon ten położony jest poza spodziewanym kierunkiem głównego uderzenia npla, a z powietrza osłaniany jest przez środki przeciwlotnicze zasadniczego zgrupowania uderzeniowego 3 A.

4. Postawienie zadań:

a/ DGA-4 być w gotowości do:

- wzbronienia podejścia i rozwinięcia piechoty i czołgów npla od rubieży rz. ŚWIDER;
- obezwładnienia dwóch baterii artylerii przeciwnika w rejonach: WALISKA i DZIELNIK;
- wzbronienia rozwinięcia się i ataku czołgów i piechoty npla na kierunkach: LATOWICZ, CEGŁÓW i PARYSÓW, SIENNICA;
- zwalczania czołgów i piechoty npla, który włamał się w głąb obrony szczególnie na kierunkach: POSIADAŁY, CEGŁÓW, BESTWINY, GRZEBOWILK;
- wsparcia wykonania k/ataku 4 poz na kierunkach jemu nakazanych.

Gotowość ognia: 24.00 22.03. Rejon rozmieszczenia: LEKAWICA, zach. CEGŁÓW, WOLA WICIEJOWSKA.

b/ OPpanc

Być w gotowości do niszczenia czołgów npla z rubieży ogniowych: nr 1 SWOBODA, płn. ROSOSZ, nr 2 ZYGMUNTÓWKA, NOWA POGORZEL, nr 3 ... Rejon rozmieszczenia: główny kol. JANÓW, zapasowy .....

c/ 4 paplot

Zająć stanowiska ogniowe w rejonie: WOJCIECHÓWKA, BARCZAÇA, MIENIA, pld.ROSOSZ. Zwalczać atakujące samoloty przeciwnika, szczególnie z kierunków: STOCZEK ŁUKOWSKI, MIŃSK MAZ.,GARWOLIN, MIŃSK MAZ. Być w gotowości do osłony przed atakiem z powietrza, rozwijania 4 pcz do k/ataku na kierunkach jemu nakazanych.

d/ 4 drt

Być w gotowości do:

- niszczenia nieprzyjaciela na rubieży rozwijania w rejonach Kol.KULAŚNICA, STAROWOLA /zasadnicze/ lub .....
..... /zapasowe/ dwoma raketami 20 kt - wybuchy powietrzne;
- niszczenia środków napadu jądrowego npla.

Dyżurna wyrzutnia z ładunkiem 10 kt z baterii drugiej.

Rejon stanowisk startowych: zasadniczy - ALEKSANDRÓWKA, CHOSZCZÓWKA, BYKOWIZNA, zapasowy .....

Gotowość wyrzutni dyżurnej .....; dywizjonu 3.00 23.03.

e/ Dla innych elementów systemu ognia jak lotnictwo, śmigłowce uzbrojone dowódca dywizji zadań nie stawia ale określa obiekty uderzeń lub rejony działania. W danym wypadku wykorzystanie lotnictwa i śmigłowców uzbrojonych jak p.2 pp. b/ i e/ niniejszego opracowania.

5. Omówienie zajęcia:

a/ Podać stopień osiągnięcia celu zajęć.

b/ Omówić pracę słuchaczy, wskazać na ewentualne błędy i niedociągnięcia.

B. Praca na punkcie pracy nr 2

1. Organizacja zajęcia	- 5'
2. Meldunek dowódcy 10 pz	- 15'
3. Organizowanie systemu ognia na kierunku obrony 10 pz	- 45'
4. Zabezpieczenie ogniowe wykonania k/ataku	- 25'
5. Dowodzenie systemem ognia dywizji w obronie	- 60'

Razem : 150'

1. Organizacja zajęcia :

- sytuacja wprowadzająca:

Dowódca dywizji po postawieniu zadań na p.p.nr 1 w celu prowadzenia dalszego ciągu rekonesansu o godz. 18.10 22.03 udał się na p.p. nr 2, gdzie oczekuje go dowódca 10 pz. Wraz z dowódcą 10 pz jest dowódca 12 pz i dowódca 4 pcz.

2. Meldunek dowódcy 10 pz

10 pz ma zaangażowany w walce 3 bp z kcz, który powstrzymując natarcie npla na kierunku częścią sił, przystąpił do organizacji obrony w rejonie Pozostałe siły pułku ześrodkowały się w rejonie płn.KOŁBIEL, GRABINA, RUDZIENKO i przystąpiły do odtwarzania zdolności bojowej.

Zgodnie z otrzymanym zadaniem zamierzam: przejść do obrony rejonu: BESTWINY, POSIADAŁY, MARIANKA mając w I rzucie dwa bataliony piechoty z czołgami, a przedni skraj obrony na rubieży: BESTWINY, ^{TSRA} WIEŚ, SIODŁO, POSIADAŁY i niedopuszczyć do przzerwania się nieprzyjaciela w kierunku: WIELGOLAS, MIŃSK MAZ. W wypadku włamania się npla w głąb obrony rozbić go k/atakiem drugiego rzutu i odtworzyć przedni skraj.

Gotowość systemu ognia osiągnę o godz. 20.00 22.03, a gotowość obrony o 5.00 23.03.

Środki ogniowe zamierzam wykorzystać:

- PGA-10 w składzie 4 pa /bez 1 da/ ze stanowisk ogniowych w rejonie płn.SIENNICA, ZYGMUNTÓWKA, NOWO-DWÓR do wzbrania-nia rozwijania się i ataku piechoty i czołgów npla od rubieży: BUDY WIELGOLESKIE, KAMIONKA; obezwładnienia baterii artylerii w rejonie: DZIELNIK; wsparcia k/ataku II rzutu pułku na kierunku zach.SIENNICA, BESTWINY;
- czołgi i środki ppanc w batalionach pierwszego rzutu do organizacji trzech rubieży ciągłej strefy ognia ppanc przed przednim skrajem obrony pułku począwszy od : STAROGRÓD, ZAKÓWEK, DZIELNIK, KICZKI II;
- bplot do osłony PGA;
- OPpanc i OZap do zwalczania czołgów npla z rubieży nr 1 NOWODWÓR, GĄGOLINA, nr 2 ŻGLECHÓW, NOWY ŻGLECHÓW.

Uwaga:

Meldunek dowódcy 10 pułku ograniczyć tylko do powyższych zagadnień. Przedstawić go osobiście lub wyznaczyć wcześniej do tego słuchacza w roli dowódcy pułku.

3. Organizowanie systemu ognia na kierunku działania 10 pz

a/ ustalić jakie i gdzie zadania są wykonywane na kierunku działania 10 pz przez DGA-4 /patrz zadania dla DGA/.

Uwaga: Dowódca 10 pz zamierza obezwładniać PGA-10 ba w rej.płn. DZIELNIK, zadanie to pokrywa się z zadaniem dla DGA, należy zmienić to zadanie i nakazać dowódcy 10 pz obezwładnienie ba w rej.WIELGOLAS /lub zamienić te zadania z DGA-4 tj.DGA-4 obezwładnianie artylerii w rejonie WIELGOLAS, a PGA-10 pozostawić zadanie wg decyzji dowódcy pułku/;

b/ podać dowódcy pułku rejony uderzeń jądrowych /patrz zadanie drt/ oraz sposób działania lotnictwa i śmigłowców uzbrojonych.

Uwaga

Przedyskutować krótko ze słuchaczami powiązanie ognia organizowanego na szczeblu dywizyjnym z ogniem organizowanym przez pułk. Wykazać na czym polega spójność całego systemu.

4. Zabezpieczenie ogniowe wykonania k/ataku

W celu wzbronienia nieprzyjacielowi wprowadzenia do walki kolejnych sił, a głównie 3 BPanc, 2 DPanc, która może zostać wyprowadzona do odwodu po wejściu do walki 2 BPanc i 2 BZ proponuje się wykonać uderzenie jądrowe o mocy 10 kt na siły 3 BPanc w rejonie jej ześrodkowania. Przewidywane skutki - obezwładnienie do bcz. Czas uderzenia na sygnał "BURZA". Rejon uderzenia - po potwierdzeniu rejonu ześrodkowania; względnie do obezwładnienia dywizjonu artylerii haubic 2 DPanc w rejonie WIELGOLAS; - przewidywane skutki - obezwładnienie dywizjonu. Kontratak 4 pcz wesprzeć całością sił DGA-4 i PGA-10 tj.ogniem czterech dywizjonów artylerii i dywizjonem artylerii raketowej, wykonując dwie nawały ogniowe jedną 5' do artylerii npla w rejonach płd. DZIELNIK, WALISKA, WIELGOLAS, drugą 10' do obezwładnienia piechoty i czołgów w rejonie włamania, możliwość obezwładnienia z 50% gęstością do trzech kompanii. Początek ogniowego przygotowania kontrataku na sygnał "ZRYW". Z chwilą wejścia do walki podporządkować 4 pcz 5/3 ABAA.

OPpnc i OZap użyć do zatrzymania natarcia od czoła na kierunku włamania się npla.

Uwaga: Zadania ogniowe przy wsparciu k/ataku określić w terenie.

5. Dowodzenie systemem ognia dywizji w obronie

Zagadnienie to przerobić metodą gry wojennej. W każdej grupie wyznaczyć dwa sztaby dywizji w składzie: Dowódca, SWO, SWR, Szef art., Szef Sap., dowódca GDB, Szef zab.chem.

Problemy do przećwiczenia:

1. Sposób działania dowódcy i sztabu dywizji po otrzymaniu informacji o ruchach wojsk npla i uderzeniach jego lotnictwa.
2. Działanie dowódcy i sztabu dywizji przy rozwijaniu się npla, ogniowym przygotowaniu przez niego natarcia i ataku przedniego skraju.
3. Manewr elementami systemu ognia na zagrożone kierunki w warunkach częściowego naruszenia dotychczasowego systemu ognia.

Szczegółowy przebieg tego zagadnienia i sposób jego realizacji ustalony zostanie na instruktażu z wykładowcami do ćwiczenia.

OPRACOWAŁ

ppłk dypl. SAGANOWSKI

Wydrukowano w 6 egz.
Egz. nr 1-6 Bibl.Gł.OZS
Wyk.ppłk Saganowski
Druk.Cz.B.dn.19.03.1979 r.
Druk.ASG WP nr 0123/0682/WW
Kor. T.J.

Załączniki:

1. Mapa 1:100 000 - Decyzja dowódcy i system ognia ognia
"4 DZ w obronie"
2. Mapa 1:100 000 - System ognia 4 DZ w obronie"
3. Założenie z załącznikami

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY TAKTYKI OGÓLNEJ

~~TAJNE~~
Egz.nr...

płk doc.dr Ryszard GAJDA

Dla nauczycieli akademickich
i słuchaczy

ĆWICZENIE SPECJALISTYCZNE nr 210/S

ZAŁOŻENIE

WARSZAWA

Marzec

1979 rok

I

1. Nieprzyjaciel kontynuując natarcie siłami 4 DZ i 2 DPanc przełamiał pierwszą i częściową drugą pozycję obrony 4 DZ i uzyskał największe powodzenie na kierunku: LATOWICZ, MIŃSK MAZOWIECKI. Jednocześnie przegrupowuje w rejon działań bojowych kolejne siły w celu spotęgowania uderzenia i dokonania ostatecznego rozcięcia ugrupowania obronnego 4 DZ, wyjścia w strefę komunikacji 3 A, a tym samym załamania jej operacji zaczepnej w kierunku: STANISŁAWÓW, KONARY, ŁOWICZ.

Lotnictwo nieprzyjaciela w dotychczasowych walkach uzyskało przewagę w powietrzu, szczególnie na kierunku: ZELECHÓW, STANISŁAWÓW. Grupami 2-4 samolotów wykonuje uderzenia na drugie rzuty i odwody oraz artylerię. Szczególnie intensywnie atakowany jest węzeł komunikacyjny MIŃSK MAZOWIECKI.

2. 4 DZ w wyniku uderzenia przeważających sił npla utraciła zajmowaną rubież obrony, zadała nplowi znaczne straty i obecnie prowadząc działania obronne na kolejnych rubieżach nie dopuszcza do rozprzestrzeniania się nieprzyjaciela w rejonie włamania, dążąc do ostatecznego załamania jego natarcia.

W tej sytuacji 4 DZ otrzymała od dowódcy 3 A zadanie: przejść do obrony w pasie /wył/ PILAWA, PĘCLIN /8024/, BRODKI /7064/, ŻARNÓWKA /9458/, nie dopuścić do przerwania się nieprzyjaciela w kierunku: PARYSÓW, STANISŁAWÓW i ostatecznie załamać jego natarcie.

II

Do godz. 16.30 22.3 z informacji od sztabu 3 A, sąsiadów i meldunków podwładnych dowódcy 4 DZ wiadomo:

1. Na drogach JAGODNE /5462/, JARCZEW /4266/ i GÓRZNO /4648/, TROJANÓW /3056/ wykryto kolumny transporterów i czołgów o długości ok. 25 km każda. Na kolumny te w godzinach 15.00-16.00 zostały wykonane cztery uderzenia jądrowe.
2. W rejonie pld. LASKARZEW stwierdzono ześrodkowywanie się piechoty, czołgów i artylerii. Prawdopodobnie są to pododdziały 15BPanc.
3. W rejonie pld. ZELECHÓW wykryto wyrzutnię rakiet.
4. 20 pecz /20 DPanc/ wykonał kontratak swoim drugim rzutem, rozbił około bpz nieprzyjaciela, który przeniknął w głąb obrony i przeszedł do obrony na rubieży: BRODKI /7064/, SKORZEC /7476/.

5. 6 pcz /6 DZ/ w wyniku uderzenia 1 BZ /4 DZ/ utracił pierwszą pozycję obrony i zgodnie z otrzymanym zadaniem przystępuje do organizacji obrony na rubieży: CYGANÓWKA /4830/, WŁADYSŁAWÓW /5230/, PILAWA.
6. 12 pz wskutek uderzenia 3 BPanc utracił pierwszą pozycję obrony i wspólnie z częścią sił 6pcz walczy na rubieży płn. MIĘTNE /5438/, WYGODA /5840/, wsch. WOLA STAROGRODZKA /6442/, około kp z 3 bp zostało okrążone w rejonie PARYSOWA, 1bp przystąpił do organizacji obrony w rejonie zach. WOLA STAROGRODZKA, wzgórze 160,6 /6642/, GRZEBOWILK /6638/, w rejonie płn. ŁASKARZEW wykryto około bez oraz pld. zach. GARWOLIN około dywizjonu artylerii. Dowódca pułku zamierza pod osłoną części sił pułku przejść do obrony na rubieży /wył/ PILAWA, zach. WOLA STAROGRODZKA, wzg. 160,6 i załamać natarcie nieprzyjaciela; z ocalałych sił 3 bp i kcz zorganizować odwód.
Straty: porażonych 150, zniszczonych: czołgów 6, transporterów 11, dział i moździerzy 3;
uszkodzonych: czołgów 7, transporterów 8.
7. 10 pz po zabezpieczeniu wykonania kontrataku przez 4 poz siłami głównymi ześrodkowuje się w rejonie: płn. KOŁBIEL, GRABINA /7838/, RUDZIENKO 3 bp przystępuje do organizacji obrony w rejonie pld. BESTWINY /7040/, SIENNICA.
Dowódca pułku zdecydował zatwierdzić decyzję dowódcy 3 bp a do godz. 20.00 odtworzyć zdolność bojową pozostałych sił pułku.
Do wsparcia walki 3 bp wydzielił da.
Straty: sanitarne 290, zniszczonych: czołgów 5, BWP 7, dział i moździerzy 4;
uszkodzonych: czołgów 4, BWP 11.
8. 4 pcz o godz. 12.00 uderzył w kierunku: ZAKÓW /7044/, LATOWICZ, rozbił część sił 2/66 bez, 2/67 bez. W wyniku wprowadzenia do walki przez npla kolejnych sił natarcie pułku zostało częściowo zatrzymane. Dowódca pułku zamierza wprowadzić do walki odwód w kierunku: DZIELNIK /6848/, WALISKA /7052/ i wspólnie z częścią sił 11 pz okrążyć a następnie rozbić 2/23 bz.
Straty: sanitarne 24, zniszczonych czołgów 7 ;
uszkodzonych czołgów 5.

9. 11 pz w dotychczasowych walkach częściowo utracił pierwszą pozycję obrony. Dowódca pułku zdecydował wzmocnić obronę 1 bp, pod osłoną 3 bp zorganizować obronę rejonu wyłącznie PIASECZNO /7452/, /wył/ KUFLEW /7456/, wzg.182,6 /7654/ i załamać ostatecznie natarcie nieprzyjaciela na rubieży: PIASECZNO, KUFLEW, JERUZAL, LIPINY.
Straty: sanitarne 120, zniszcz.czołgów 4, transporterów 7, dział i moździerzy 3;
uszkodz.czołgów 6, transporterów 5.
10. OPpano i OZap rozwinięte na rubieży: kol.WOLA STAROGRODZKA /6240/, WYGODA /5840/, niszczą czołgi npla nacierające w kierunku: PSZONKA /6244/, PUZNÓWKA /6038/.
11. Szczegółowe położenie elementów ugrupowania dywizji - szkic położenia o godz. 16.30.

III

Dane dodatkowe:

1. 4 DZ do końca 22.03 dysponuje 1 e/1 LMSz.
2. Przydzielone na ukompletowanie dziesięć załóg z czołgami znajdują się w 11 pz.
3. Do wsparcia działań dywizji przydziela się 2 i 5 da z 3 ABAA.
Stan ukompletowania i położenie:
2/3 ABAA - 17 hb 152 mm - 0,8 jo, w marszu czołem m. KALUSZYN.
5/3 ABAA - 11 BM-21, 0,5 jo, w marszu czołem m. WIŚNIEW.
4. Sytuacja raketowo-artyleryjska:
  - a/ Położenie drt i artylerii dywizji - szkic położenia na godz. 16.30.
  - b/ Stan drt i artylerii dywizji:
    - drt 1 bs - zniszczona;
    - 2 bs - na wyrzutniach rakiety - 3 kt i rakietka kasetowa z ład.konwencj., w plutonie obsł.techn. - 2 rakiety kasetowe z ładunkiem konwencjonalnym;
    - 4 pa - 1 da 15 hb 122 mm
    - 2 da 16 hb 122 mm
    - 3 da 16 hb 152 mm
    - 4/52 FBAA - 16 hba 152 mm
    - 32 adah - 15 hb 122 mm
    - 33 adah - 16 hb 122 mm
    - dar - zniszczony.

c/ Stan amunicji - średnio 0,5 jo.

d/ Na 23.03 dywizji przydziela się:

- rakiety: jądrowe 2 x 20 i 1 x 10, kasetowe z ładunkiem konwencjonalnym - 6 do 21.00 22.03 do plutonu obsługi technicznej zostanie dostarczonych 6 rakiet, w tym jedna 1 x 20 i 5 kasetowych. Pozostałe zgodnie z przydziałem zostaną dostarczone do godz. 2.00 23.03;
- amunicja artyleryjska: 152 hba - 1,5 jo, 122 hb - 1,5 jo, DM-21 - 1,5 jo;
120 moźdz. - 1,2 jo, 85 mm, SPG-9 - 1,0 jo, PPK - 1,5 jo.

Amunicję artyleryjską planuje się dowieźć na SO do godz. 2.00 23.03.

5. Działania bojowe w dn.23.03 wspiera 31 plmsz wysiłkiem 3 e/1 od godz. 7.00 do 12.00.
6. 3 plwl od godz. 7.00 do 11.00 23.3 jest w gotowości do zwalczania czołgów i środków ogniowych npla na kierunku obrony 4 DZ wysiłkiem 1 e/1 śmigłowców uzbrojonych w PPK - "MALUTKA".
7. Do godz. 17.10 dowódca 4 DZ wraz z oficerami sztabu przeanalizował zadanie i ocenił powstałą sytuację w wyniku czego ustalił:
  - a/ Nieprzyjaciel w dniu dzisiejszym nie ma możliwości wprowadzenia świeżych sił, dążył będzie do odtworzenia zdolności bojowej obezwładnionych sił i dokonania niezbędnych przegrupowań w ciągu nocy, a siłami będącymi w styczności do stworzenia sobie warunków wznowienia natarcia od świtu dnia 23.3 /ocena npla - szkic położenia na godz. 16.30/.
  - b/ Przedni skraj obrony zorganizować na rubieży: /wył/ PILAWA, wzg.160,6, wzg.145,8 /7042/, SIODŁO /7246/, PODSKWARNE /7454/ JERUZAL, LIPINY.
  - c/ Posiadany wysiłek lotnictwa w dniu dzisiejszym wykorzystać do obezwładnienia artylerii npla.
  - d/ Do wsparcia działań obronnych dywizji zorganizować DGA w składzie: 4/52 FBAA, 2/3 ABAA i 5/3 ABAA - dowódca DGA 4/52 FBAA.
PGA - 10 w składzie 4 pa bez 1 da
PGA - 11 w składzie 32 adah, 1/4 pa dowódca PGA-11 - dowódca 32 adah.
Do 12 pz przydzielić 33 adah.

e/ Do obrony użyć w pierwszym rzucie trzy pułki zmechanizowane a poz mieć w drugim rzucie do niszczenia npla, który włamał się w głąb obrony.

Dowódcy pułków otrzymali zarządzenia wstępne.

f/ System ognia zorganizować na rekonesansie, który przeprowadzić od godz. 17.30 do 19.00.

W rekonesansie udział wezmą: SWO, SWR, SWRiA, SSap, dowódca GDB oraz dowódcy pułków.

IV

Praca do wykonania:

1. Przystudiować: - podręcznik "UŻYCIĘ WOJSK RAKIETOWYCH W WALCE I OPERACJI". Rozdział VII.
- Regulamin walki "PUŁK - DYWIZJA", ROZDZIAŁ VIII, pkt 450 i 451.
2. W roli dowódcy dywizji ocenić położenie i wrysować decyzję na mapę i na tej podstawie zaplanować system ognia.
3. Dokonać kalkulacji możliwości ogniowych artylerii oraz podziału zadań drt i artylerii 4 DZ według założonych wzorów.
4. Być gotowym w roli dowódcy dywizji do organizacji i kierowania systemem ognia podczas walki.

Załączniki:

1. Położenie elementów ugrupowania dywizji na godz. 16.30.
Ocena npla - szkic.
2. Możliwości ogniowe artylerii 4 DZ - tabela.
3. Podział zadań drt i artylerii - tabela.

OPRACOWAŁ

ppłk dypl. Bogusław SAGANOWSKI

SPRAWDZIŁ
KIEROWNIK II ZESPOŁU

płk dypl. Eugeniusz SAMARCEW

Wydrukowano w 100 egz.
Egz. nr 1-6 oprac.metod.
Egz. nr 7-100 Bibl.Gł.OZS
Wyk.ppłk Saganowski
Druk.Cz.B.dn.21.03.1979r.
Druk.ASG WP nr 0124/0683/WW
Kor.B.J.

MOŻLIWOŚCI OGNIOWE ARTYLERII 4 DZ

Grupy artylerii	Kaliber Ilość dział	Maksymalne możliwości wykonania poszczególnych zadań ogniowych przy planowanym zużyciu amunicji										Przygotowanie i wsparcie kontrataków					
		Zwalczanie ataku przed przystąpieniem do planowania					Wsparcie walki w głębi obrony					Ilość poc./dział		Możliwości ilości planowan.			
		Ilość przyjeta do planowania					Ilość przyjeta do planowania					Ilość poc./dział		Możliwości ilości planowan.			
		Zwalczanie kolumn	Obwładanie leri/moźdz./	ZO/ha/da ukrytych sil żywych/ozk-gów/6 ha/	Ilość poc./3 rubieże/ Szer.rub.	Ilość poc. Szer.rub.	SOZ	Ilość poc. Szer.rub.	SOZ	Obwładanie leri/moźdz./	Obwładanie leri/moźdz./	Obwładanie leri/moźdz./	Obwładanie leri/moźdz./	Obwładanie leri/moźdz./	Obwładanie leri/moźdz./	Obwładanie leri/moźdz./	Obwładanie leri/moźdz./
		ko. Ogółem	ko. Ogółem	ko. Ogółem	ko. Ogółem	ko. Ogółem	ko. Ogółem	ko. Ogółem	ko. Ogółem	ko. Ogółem	ko. Ogółem	ko. Ogółem	ko. Ogółem	ko. Ogółem	ko. Ogółem	ko. Ogółem	ko. Ogółem
LCA-4	152 Hb	42	1	13ha/2/4	4 poc.	3	4-5 poc	4-5 poc	2,0	2	12ha/7/6ha/1/	20	4-5 poc	4	30	4	10ha/2/
	122 Hb	1336	1	2/50/	900m	1	1300m	1300m	531	2	-	-	1500m	1	930	2	2/50/
	120 M	80	3	5 ha					40	5	30ha/5/2,5ha	12			60	2	4ha
2/3ABAA i 5/3ABAA 4/52 FBA	DM-21	80	3						40	5	-	-			60	2	-
	11	530	1						40	5	-	-			60	2	-
Razem		15	2	13 ha	900m	3	1800	1800	3,0	7	102ha	32	1300m	4	660	6	14 ha
		2		2/50/	900m	1			1			-				4	2/50/
FGA-10	152 Hb																
artyleria 10 pz 1 pa/sez i da/	16																
	122 Hb																
	20																
Razem																	
PGA-11																	
artyleria 11 pz 32 adab 1/4 pa																	
Razem																	
artyleria 12 pz																	
33 adab BH, BM																	
Razem																	
Ogółem																	

PRZYDZIAŁ I PODZIAŁ AMUNICJI ARTYLERYJSKIEJ NA 23.03.

Okresy walki	Kalibry dział						
	120	122	152	BM-M	85	PPK	SPG-9
Przydział na 23.03	1,2	1,5	1,5	1,5	1,0	1,5	1,0
Zwalczanie nieprzyjaciela							
1. Na podejściach i odparcie ataku przed przednim skrajem	0,7	0,8	0,7	2 salwy	-	0,7	0,8
2. Wsparcie walki w głębi	0,5	0,3	0,3	1 salwa	1,0	0,5	0,2
3. Art. przygot. i wsparcia kontrataku	-	0,4	0,5	1,5 salwy	-	0,3	-
Razem	1,2	1,5	1,5	1,5 4,5 salwy	1,0	1,5	1,0

PODZIAŁ ZADAŃ DRT I ARTYLERII

Zadania działab obronnych	Zadania 4 drt	DGA-4	Skład artylerii i podział zadań ogniowych	Artyleria 12 pz /33 adab/	OPpano /4 adabanc/
ochronienie nieprzyjaciela pociąg, rozminie- cie oraz ataku z szeregu	Zwalcza słowne zgrupowa- nie nieprzyjaciela pod- czas przechodzenia i roz- wijania, wykonuje uderze- nia powietrzne 2 x 20 kt i pozostaje w gotowości do niszczenia taktycznych środków przenoszenia bro- ni masowego rażenia rakie- tą o mocy 10 kt.	PGI-10 i artyl. 10 pz A-100, A-101 Odc. 10, 11, 12, 13	PGI-II i artyl. 11 pz A-121, A-122 Odc. 14, 15	Artyleria 12 pz /33 adab/	7 rejonie rozmie- szczenia utrzymu- je gotowość do marszu na rubież ogniową nr 1
		Zwalczają czołgi i piechotę utrzymując gotowość do otwarcia ognia do: OZmas-"JUPITER" 1, 2 "ORION" 1, 2 ROZ -"LEW" "RYŚ" OZ -"A", "B"	Zwalczają czołgi i piechotę utrzymując gotowość do otwarcia ognia do: OZmas-"JUPITER" 5 ROZ - "ZBIK" "WILK" OZ -"O", "J", "P", "W"	OZmas-"ORION" 5 ROZ - "TYGRYS" "LIS" OZ -"P", "J", "L", "S"	

2 mechy
2 skice

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WF
Archiwum Instytutu Historii i Etnologii Specjalnych

Nr ewid. _____

041557

